

Søgne kommune

Kontrollutvalgets årsmelding 2017

Temark

Agder og Telemark
Kontrollutvalgsekretariat IKS

1. INNLEDNING

Kontrollutvalget avgir med dette en samlet årsmelding for 2017. Denne skal gi et bilde av utvalgets formelle rolle, instruks, forholdet til revisjonen og sekretariatet og de viktigste saker som er behandlet i løpet av året med kommentar. Kontrollutvalget avgir hvert år uttalelse til kommuneregnskapet, adressert til kommunestyret. Etter forskrift for kontrollutvalg, skal kontrollutvalget årlig rapportere om resultatet av gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroll. Bestemmelsen må ses i sammenheng med vedtatte planer og presenteres på denne måten for året 2017.

2. KONTROLLUTVALGETS SAMMENSETNING

Kontrollutvalget velges av kommunestyret og skal på vegne av kommunestyret føre det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen. Alle kommuner og fylkeskommuner er pliktig til å velge et kontrollutvalg. Kommunestyret kan foreta nyvalg av kontrollutvalgets medlemmer i valgperioden, men da må hele utvalget velges på nytt. Regler for valg av medlemmer til kontrollutvalget er fastsatt i egen forskrift. Det er strenge begrensninger i hvem som er valgbare til utvalget. Sist kommunevalg førte til at det ble valgt nye medlemmer i kontrollutvalget fra oktober 2015.

Medlemmer og varamedlemmer:

Medlemmer	Varamedlemmer
Jan Stubstad (H), leder	Kjell Tørclin Andreassen(H), Asbjørn Langenes (H) og Svend Åge Lauvrak (H)
Peder Johan Pedersen (SV), Nestleder	Jonas Holmen (AP), Roy Sporøy (AP) og Ulla Kristoffersen (FRP)
Reidun Westergren (H), Medlem	Odd-Inge Nyborg Johannessen (H), Bjørnar Berg (H) og Henrik Sørensen (H)
Marianne Bakke Meiholt (AP), Medlem	Grethe Rirud (AP), Tor Ståle Stålesen (AP) og Roger Johansen (FRP)
Roar Tufteland (KRF), Medlem	Vidar Skartveit (KRF), Torunn Verdal (KRF) og Gerd Dalane (KRF)

Kommuneloven krever at minst ett av medlemmene skal velges blant kommunestyrets medlemmer. Departementet har tolket det slik at dette gjelder ved konstituering.

3. RAMMER FOR KONTROLLUTVALGETS ARBEID

Etter Kommunelovens § 77 er kommunestyret pålagt å opprette et eget kontrollutvalg som skal forestå det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltning og de folkevalgte organ som kommunestyret har opprettet. Tilsynet og kontrollen skjer på vegne av kommunestyret. Kommunelovens § 77 slår fast:

"4. Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den

økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

4. Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.”

Kontrollutvalgets oppgaver er i utgangspunktet gitt i kommuneloven § 77, og i forskrift om kontrollutvalg av 15.06.2004, men kommunestyret kan konkret be utvalget utføre særskilte tilsynsoppgaver på sine vegne. Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for mange oppgaver som vi vil komme nærmere inn på senere.

4. OPPLÆRING OG KURS

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Endret regelverk gjør det nødvendig å legge til rette for opplæring og kursvirksomhet for alle medlemmer av kontrollutvalget. Kunnskap om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk er nødvendig for å utføre de oppgaver som fremgår av lov og forskrift. Slik opplæring og kursvirksomhet kan skje lokalt (høst- og vårkonferanse i regi av Temark) eller gjennom sentrale tilbud. Kontrollutvalget inviteres blant annet årlig til landskonferansen for kontrollutvalg i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF). Dette er en viktig samling for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er en arena der kontrollutvalgsmedlemmer fra hele landet møtes og drøfter saker og arbeidsmetoder. Agder og Telemark kontrollutvalgs sekretariat IKS (Temark) arrangerte i 2017 to konferanser (høst- og vårkonferanse) som kontrollutvalgets medlemmer har deltatt på.

Hensikten med deltakelse på kurs- og opplæringsdager har vært å bidra til å øke og utvikle nye og erfarne kontrollutvalgsmedlemmer sin kompetanse om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk, samt en større rolleforståelse for revisjonens og sekretariatets rolle og oppgaver.

5. SEKRETARIAT

Kontrollutvalget får sekretariatsbistand fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark). Kommunen ble medeier av Temark fra 01.07.14 i forbindelse med etableringen av sekretariatet i Agder. Med oppdrag for 34 kommuner i Vest-Agder, Aust-Agder og Telemark er Temark landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har syv ansatte og fast sekretær for kontrollutvalget er Alexander Etsy Jensen.

Sekretariatet skriver saksframstillinger, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, samt vedtaksoppfølging. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

6. REVISJON

Kommunen er medeier i, og har avtale om levering av revisjonstjenester med Agder Kommunerevisjon IKS (tidligere Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS). Selskapet leverer revisjonstjenester til 10 kommuner. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for kommunen. Fra 20.10.17 har oppdragsansvarlig regnskapsrevisor vært Monica H. Smith-Tønnessen, før det var Leif Morten Gahrnsen oppdragsansvarlig regnskapsrevisor og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er revisjonssjef Tor Ole Holbek.

7. ØKONOMI

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget lagt vekt på å be kommunestyret om økonomiske rammer som muliggjør den aktiviteten som det legges opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalget er i henhold til kommuneloven pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen.

Regnskapstallene for den samlede kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap. Under følger budsjett- og regnskapstall for 2017.

Beskrivelse	Budsjett 2017	Regnskap 2017
Godtgjørelse m.v.	90 000	91 922
Bilgodtgjørelse	6 000	9 858
Opplæring og kurs	50 000	22 605
Beverting m.v.	5 000	3 825
Kontorutgifter	-	-
Diverse	10 000	9 738
Kjøp fra IKS		
a. Revisjon (revisjonshonorar, møtedeltagelse og forberedelse)	784 000	898 360
b. Selskapskontroll og andre tjenester	60 000	60 000
c. Sekretariat (Temark)	163 000	162 800
Totalutgifter	1 168 000	1 259 108

Regnskapstallene for 2017 viser et merforbruk samlet sett i forhold til budsjett på kr. 91 108 (ikke revidert).

Merforbruket kan direkte relateres til at kontroll og tilsynsaktiviteten har vært vesentlig høyere i 2017 som følge av kontrollutvalgets oppfølging av flere forhold. Dette har ført til merarbeid for både kontrollutvalget, revisjonen og sekretariatet utover vedtatt budsjetttramme. Dersom kontrollutvalgets aktivitetsnivå fortsetter slik som i 2017, kan det bli aktuelt å vurdere rammen til kontroll og tilsyn i forbindelse med utarbeidelse av budsjett for kontroll og tilsyn for 2019.

8. KONTROLLUTVALGETS ARBEID – MØTER OG SAKER

Kontrollutvalget har i 2017 avholdt 5 møter og behandlet 43 saker. I tillegg har kontrollutvalget gjennomført et virksomhetsbesøk og deltatt på flere kurs- og opplæringsdager. Det er verdt å nevne at kontrollutvalgets møter er heldagsmøter.

Stortinget har vedtatt å oppheve kommuneloven § 77 nr. 8. Det innebærer at kontrollutvalget i likhet med andre folkevalgte organ som hovedregel skal holde åpne møter. Lovendringen trådte i kraft fra 01.07.2013. Kontrollutvalget besluttet i sak 5/2012 at møtene skal holdes for åpne dører.

Sakskart, saksdokumenter og protokoller legges fortløpende ut på kommunens og sekretariatets hjemmeside (www.temark.no).

Utvalget ønsker å ha oppdatert informasjon om kommunens virksomhet, og samtidig gjøre egen funksjon mer kjent. Administrasjonen har ved flere anledninger blitt invitert til kontrollutvalget for å orientere om forskjellige virksomhetsområder i kommunen.

Kontrollutvalget ønsker å være synlig og ha god kontakt med kommunens ledelse. Pressen har vært til stede på noen av kontrollutvalgets møter. Ordfører, Rådmannen, representanter for rådmannen har deltatt på flere av utvalgets møter, noe kontrollutvalget oppfatter som en styrke i sitt arbeid.

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold utvalget er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommuneloven § 77 og forskrift om kontrollutvalg. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Kontrollutvalget kan etter anmodning fra kommunestyret, etter innspill fra innbyggere eller på eget initiativ ta opp forhold ved kommunens virksomhet, som kan knyttes til utvalgets tilsynsarbeid. Kontrollutvalget er også opptatt av hvordan kommunen følger opp rapporter fra andre tilsyn og har bedt om å få forelagt alle relevante tilsynsrapporter.

I det følgende har vi trukket frem noen av sakene som har vært behandlet i løpet av året 2016. Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroller er trukket ut som egne kapitler henholdsvis kapittel 9, 10 og 11.

Saker som behandles i hvert møte:

- Godkjenning av møteinnkalling
- Godkjenning av protokoll fra sist møte
- Orientering fra revisjonen i møte
- Referatsaker i møte
- Eventuelt i møte

Saker kontrollutvalget har behandlet:

- Orientering om barnevernstjenesten for Kristiansandsregionen - Søgne kommune (sak 1/17)
- Oppfølging av Revisjonens rapport vedr. samarbeid om barn og unge i Søgne kommune (sak 2/17)
- Rapport fra tilsyn med beredskapsplanlegging i Søgne kommune - Fylkesmannen i Aust- og Vest Agder (sak 3/17)
- Status i prosessen med å bedre samarbeidsforholdene i Søgne kommune (sak 4/17)
- Medlemskap i Transparency International Norge for Søgne kommune (sak 5/17)
- Årsmelding 2016 for kontrollutvalget i Søgne kommune (sak 6/17)
- Revisors egenvurdering av uavhengighet - Søgne kommune (sak 7/17)
- Rapport fra selskapskontroll med Kristiansandsregionen brann og redning IKS og forvaltningsrevisjon av feieravdelingen (sak 11/17)
- Orientering fra rådmann vedr. kommunens varslingsrutiner (sak 12/17)
- Årsrapport og årsregnskap 2016 fra skatteoppkreveren i Søgne (sak 13/17)
- Orientering knyttet til Memo - Vurdering av enkelte forhold ved årsregnskapet til Returkraft AS (sak 14/17)
- Årsregnskap og årsmelding 2016 for Søgne kommune - kontrollutvalgets uttalelse (sak 18/17)
- Kommunens praksis knyttet til uformelle møter (sak 19/17)
- Orientering - plan for forsterket samhandlingskvalitet (sak 20/17)
- Orientering - Felles statlig tilsynskalender for 2017 (sak 21/17)
- Oppfølging av rapport fra selskapskontroll av Kristiansandsregionen brann og redning IKS og forvaltningsrevisjon av feieravdelingen (sak 25/17)
- Orientering ved rådmann knyttet til uklarheter til 10 – faktorundersøkelsen (sak 26/17)
- Ansettelser ifbm. den pågående kommunesammenslåingsprosessen (sak 27/17)
- Bestilling av neste forvaltningsrevisjonsprosjekt (sak 28/17)
- Budsjett for kontroll og tilsyn 2018 - Søgne kommune (sak 29/17)
- Overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjon 2017 Søgne kommune (sak 30/17)
- Orientering om økonomisk situasjon pr. 2. tertial 2017 (sak 34/17)
- Orientering - Rådmanns forslag til budsjett for 2018 Søgne kommune og økonomiplan 2018-2021 (sak 35/17)
- Oppfølging av innkommet varsel - forsøk på sletting i arkivet (sak 36/17)
- Prosjektplan for forvaltningsrevisjon - Arkivhåndtering i Søgne kommune (sak 37/17)
- Orientering om "rentesaken" - Returkraft AS (sak 38/17)
- Revisors egenvurdering av uavhengighet - Søgne kommune (sak 39/17)
- Møte- og arbeidsplan for 2018 (sak 40/17)

Saksdokumenter og vedlegg er å finne på sekretariatets hjemmeside (<https://temark.no/sogne-motedokumenter/>) og revisjonens rapporter er å finne på deres nettsider (<https://agderkomrev.no/>).

9. REGNSKAPSREVISJON

Revisjon av årsregnskapet er en helt sentral del av kommunens egenkontroll. Revisor skal gi trygghet for at en kan stole på informasjonen kommunen gir om sin økonomi. Dette er en viktig oppgave. Revisor er en uavhengig og objektiv tredjeperson som gjennom sine kontroller kan avdekke og forebygge feil og mangler i den økonomiske rapporteringen. Revisor vil i tillegg veilede kommunen for å bidra til å forebygge og avdekke feil og misligheter.

Kontrollutvalget skal påse at kommunen blir revidert på en betryggende måte. Utvalget er derfor avhengig av at revisor gir tilstrekkelig rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalget og revisor har en god dialog og god forståelse av sine oppgaver, er viktige forutsetninger for å være trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarlig utført.

Kontrollutvalget registrerer at revisors arbeid med å utføre regnskapsrevisjon de siste årene er blitt mer omfattende, spesielt knyttet til de mange attestasjonsoppgaver (særattestasjoner) som utføres på vegne av staten og andre offentlige organer. Dette har vært oppe som tema under revisors orientering i 2017. I tillegg til avgitte beretninger og uttalelser mottar kontrollutvalget jevnlig i møter informasjon om utført regnskapsrevisjon. Kontrollutvalget har ved flere anledninger gitt uttrykk for at det gjøres mye godt arbeid innenfor området regnskapsrevisjon og at de er fornøyd med måten revisjonen løser oppdraget på.

10. FORVALTNINGSREVISJON

Forvaltningsrevisjon er et verktøy som kommunestyret og kontrollutvalget skal bruke for å sikre at kommunen drives på en måte som ivaretar innbyggernes behov og rettigheter best mulig. Forvaltningsrevisjon er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsatte mål, og om ressursene forvaltes på en effektiv måte.

Kontrollutvalget har vært delaktig i valg av tema og utforming av problemstillinger basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, innenfor de rammer som er gitt av kommunestyret. Kontrollutvalget er delegert myndighet til å bestemme hvordan avsatte ressurser til forvaltningsrevisjon skal benyttes, og revisjonen skal gjennomføre forvaltningsrevisjonen i henhold til faglige krav i løpet av valgperioden.

Selv om det er spesifikke krav til gjennomføring av en forvaltningsrevisjon, er det viktig at kontrollutvalget involverer seg i valg av problemstillinger, avgrensninger og tilnærming. Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalget muligheten til å gå i dybden i ulike saksforhold, innen ethvert virksomhetsområde i kommunen. Forvaltningsrevisjon vil derfor kunne ha høy nytteverdi, både i utvalgets kontrollvirksomhet, og i kommunens internkontroll og forbedringsarbeid.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av

kommunestyret selv, men kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden.

Kontrollutvalget behandlet i møte 13.12.16 overordnet analyse/plan for forvaltningsrevisjon for Søgne kommune for perioden 2016-2019 utarbeidet av Agder Kommunerevisjon IKS. Planen skal godkjennes av kommunestyret i møte 29.01.17. Områder som kontrollutvalget foreslår skal prioriteres i plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019 (forbehold om at planen godkjennes slik den foreligger i kommunestyret):

Overordnet

- Arkivhåndtering (vesentlighet M/H)
- Praktisering av offentlighetsloven (Vesentlighet M/H)
- Arbeidskraft (Vesentlighet M)

Helse- og omsorgssektoren

- Sørge for tjenester iht. helse- og omsorgstjenesteloven og gjeldende forskrifter (vesentlighet H)
- Helhetlige og koordinerte helse- og omsorgstjenester - samhandlingsreformen (vesentlighet H)

Oppvekstsektoren

- Inkluderende læringsmiljø i skole og barnehage (vesentlighet M/H)

Teknisk sektor

- Bærekraftig utvikling – miljø og klima (vesentlighet M/H)

Kontrollutvalget har i 2017 behandlet en forvaltningsrevisjonsrapporter i henhold til RSK 001 (standard for forvaltningsrevisjon).

Videre har revisjonen utarbeidet prosjektplan for neste forvaltningsrevisjonsprosjekt: «Arkivhåndtering i Søgne kommune».

Selskapskontroll med Kristiansandsregionen brann og redning IKS og forvaltningsrevisjon av feieravdelingen

Forvaltningsrevisjonen har hatt som formål å undersøke følgende:

- A. Første del – eierskapskontroll av KBR (både fra et eierperspektiv og fra et selskapsperspektiv)
 - Eierperspektiv:
 - Stiftelsesdokumenter og selskapsavtale
 - Selskapets økonomiske stilling
 - Har kommunen etablert tydelige føringer for sitt eierskap?
 - Har kommunen regler og rutiner for eierskapsoppfølgingen?
 - Selskapsperspektiv:
 - Representantskapet - sammensetning, kompetanse og mandat
 - Styre - sammensetning, kompetanse og mandat
 - Hvordan rapporterer selskapsorganene til selskapets eiere?
 - Har styret egen styreinstruks?
 - Har styrets medlemmer registrert seg i styrevervregisteret?

- Har styret rutiner for håndtering av problemstillinger knyttet til habilitet?

B. Annen del – forvaltningsrevisjon av feieravdelingen ved KBR

- Måloppnåelse - i hvilken grad når feiervesenet de ulike mål som gjelder for avdelingens ansvarsområde?
- Regelverksetterlevelse - i hvilken grad etterleves de aktuelle rettsreglene på område?
- Internkontrollrutiner - hvilke interne systemer har feiervesenet for å sikre forsvarlig gjennomføring av tilsyn og feierinspeksjoner?

På grunnlag av de vurderinger revisjonen har gjort i selskapskontrollen av KBR og i forvaltningsrevisjonen av feieravdeling har revisjonen kommet med anbefalinger knyttet til følgende områder:

- Oppfølging av eierskap i samsvar med eierskapsmeldinger og eierstrategi
- Utarbeidelse av etiske retningslinjer og instruksjoner for styret og daglig leder
- Delegasjonsvedtak i samsvar med anbefaling fra DSB
- Opprettelse av felles klageorgan
- Oppdatering av selskapsavtalen
- Styrket begrunnelse i vedtak om fyringsforbud
- Utarbeide skriftlige rutiner for feiing og tilsyn
- Revidering av rutinene for risikokartlegging, som grunnlag for fastsetting av feie- og tilsynsbehov, til ny forskrift om brannforebygging, der minimumsintervallet for feiing og tilsyn med fyringsanlegg er tatt bort

11. SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges demokratisk styring og kontroll.

Kontrollutvalget har i 2017 behandlet selskapskontroll med Kristiansandsregionen brann og redning IKS og forvaltningsrevisjon av feieravdelingen (omtalt nærmere i årsmeldingens kap. 10.)

Videre har revisjonen siden 2012 og frem til i dag brukt betydelige ressurser til å følge opp selskapskontrollen i Returkraft AS og har holdt kontrollutvalget løpende orientert i hvert møte. Den løpende selskapskontrollen har vart initiert av kontrollutvalget i Kristiansand kommune og de besluttet i møte 07.12.17 sak 55/17-5 å avslutte den løpende selskapskontrollen i Returkraft AS og kun fortsatt oppfølging ifht. avfallsforskriften.

Plan for selskapskontroll for inneværende valgperiode ble lagt frem for kontrollutvalget i møte 29.09.16 sak 26/16. Planen ble endelig godkjent av kommunestyret i møte 27.10.16 sak 76/16. Områder som kontrollutvalget foreslår skal prioriteres i plan for selskapskontroll 2016-2019:

- Returkraft AS (H)
- Avfall Sør AS m/datterselskap (H)
- Songvaar Vekst AS (M)
- Vest-Agder Museet IKS – Mulig samarbeidsprosjekt med andre eierkommuner (M)
- Varodd AS (etter avtale)

12. KONKLUSJON OG AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Kontrollutvalgets årsmelding for 2017 legges med dette frem for kommunestyret til orientering. Ved å se årsplan og årsmelding for 2017 i sammenheng, kan kommunestyret se om de vedtatte oppgaver og målsettinger for kontrollutvalget er eller blir fulgt opp.

Søgne, 1. mars 2018

Jan Stubstad (sign.)
Leder

Alexander Etsy Jensen (sign.)
Sekretær